

Process för hantering av medarbetares patenterbara uppfinningar

Bakgrund

En VGR-medarbetare som har en patenterbar uppfinning som faller inom VGR:s verksamhetsområde (Uppfinnaren) är enligt lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar (LAU) skyldig att utan dröjsmål underrätta VGR om denna.

VGR har i egenskap av arbetsgivare rätt att i varierande grad, beroende på hur stark kopplingen är mellan uppfinningen och Uppfinnarens anställning (det talas om forskningsuppfinningar, andra tjänsteuppfinningar och övriga uppfinningar), göra anspråk på uppfinningen. Om VGR önskar förvärva rätt till Uppfinnarens uppfinning har VGR fyra månader på sig att meddela Uppfinnaren det.

Uppfinnare som önskar vidareutveckla sin uppfinning på egen hand och äga rättigheterna till den kan framställa önskemål om att avtal om s.k. fribrev ingås.

Steg 1

Uppfinnaren kan uppfylla sin underrättelseplikt avseende patenterbara uppfinningar genom att informera sin chef eller genom att kontakt tas med Innovationsplattformen. Fyramånadersfristen börjar löpa från det att Uppfinnaren informerat sin chef eller Innovationsplattformen om sin uppfinning och dess innebörd.

Sekretess råder avseende uppgifter om medarbetares uppfinningar (31 kap. 21 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)).

Uppfinnare som önskar ingå avtal med VGR om fribrev kan vända sig till Innovationsplattformen: innovationsplattformen@vgregion.se

Även en chef som fått medarbetares önskemål om fribrevsavtal till sig kan vända sig till Innovationsplattformen för stöd.

Steg 2

Medarbetare vid Innovationsplattformen kontakter Uppfinnaren, som ges tillfälle att redogöra för sin uppfinning. Samtidigt ges Innovationsplattformen tillfälle att informera om VGR:s potentiella möjligheter att vidareutveckla uppfinningen. En aspekt som är viktig att belysa är den omständigheten att VGR för det fall fribrevsavtal tecknas är förhindrad att framöver stötta vidareutvecklingen av uppfinningen och att Uppfinnarens arbete med uppfinningen får ske endast utanför arbetstid, som en av VGR godkänd bisyssla.

Utgångspunkten vid dialogen bör, liksom vid VGR:s bedömning av om anspråk ska göras på rätten till uppfinningen eller om avtal om fribrev ska ingås, vara uppfinningens förutsättningar att bli nyttigt i världen. En diskussion bör därför föras om huruvida ett fribrevsavtal är det mest förmånliga alternativet i det specifika fallet.

Steg 3

Uppfinnaren tar ställning till om det är aktuellt att driva arbetet med Uppfinningen vidare i egen regi och därmed framställa önskemål om att ingå avtal om fribrev eller om det, när det finns förutsättningar för det, är mer attraktivt att låta uppfinningen vidareutvecklas i VGR:s regi.

Steg 4 a

Om det finns förutsättningar för vidareutveckling av uppfinningen i VGR:s regi och Uppfinnaren väljer att låta uppfinningen stanna hos VGR för fortsatt utveckling slussas uppfinningen vidare via Innovationsplattformens stödprocesser.

Steg 4 b

Om medarbetaren önskar ingå avtal om fribrev har förvaltningschefen vid Uppfinnarens tjänstgöringsställe att ta ställning till om VGR ska göra anspråk på rätten till uppfinningen eller om fribrevsavtal kan ingås. Det är alltså förvaltningschefen som ansvarar för bedömningen, men Innovationsplattformen stöttar med att administrera fribrevsprocessen.

När medarbetaren väljer att vidareutveckla sin idé på egen hand får arbetet med idén ske på fritiden som en bisyssla till VGR-anställningen, sedan anmälan om bisyssla gjorts och godkänts. Sådan vidareutveckling innebär att medarbetaren inte kan erhålla finansiering eller kostnadsfritt stöd från VGR för utveckling av uppfinningen. Eventuella tjänster från VGR:s sida till utvecklande av uppfinningen kan därmed erhållas endast under förutsättning att tjänsterna debiteras på samma sätt som sker för övriga externa aktörer, enligt den kommunalrättsliga självkostnadsprincipen.

S.k. ALF-medel kan inte uppbäras för utvecklingen av en patenterbar uppfinning, då det av kommunalrättsliga skäl finns hinder mot att stötta enskilda företagsutvecklingsprojekt. VGR:s Miljö- och regionutvecklingsnämnd (MRU) kan dock bevilja stöd till utvecklingsprojekt, inkl. företagsutveckling, då MRU på uppdrag av staten förmedlar en viss andel statliga utvecklingsmedel.

Läraryndantaget

LAU innehåller en undantagsregel avseende forskning som är förankrad inom universitet och högskola. Undantaget, kallat läraryndantaget, innebär att lärare vid universitet och högskolor har äganderätt till uppfinningar som tillkommit i anställningen. Enligt praxis omfattas även forskare och doktorander av undantaget. Undantaget är kopplat till arbete som utförs och inte kopplat till individen som sådan. Vid frågor om ägande av uppfinningar utvecklade i tjänsten är det därför viktigt att uppmärksamma att VGR och universitet är två olika arbetsgivare.